

SINTEZA
obiectivelor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de lege
pentru modificarea Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani,
cu numărul unic 280/MMPS/2021.

Participantul la avizare (expertizare)/ consultarea publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Cancelaria de Stat	Informăm despre lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului menționat.	
Ministerul Apărării	Comunică despre lipsa de obiecții și propuneri pe marginea proiectului nominalizat. Totodată, pentru asigurarea echității sociale cu referire la categoriile de populație vizate în legea citată supra, se propune examinarea în perspectivă a extinderii alocațiilor nominale în mod analogic pentru toate persoanele decorate cu alte distincții de stat.	Se acceptă. Ținând cont că, prezentul proiect este elaborat în scopul asigurării implementării normei adoptate prin Legea nr. 32/2021 (în vigoare din 16.04.2021), propunerea înaintată urmează a fi examinată prin prisma fundamentării economico-financiare în cadrul unui alt proiect.
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	
Ministerul Afacerilor Interne	Informează despre lipsa propunerilor și obiecțiilor.	
Ministerul Finanțelor	Propunerile în cauză pot fi susținute în limita transferurilor de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat.	Se acceptă.
Casa Națională de Asigurări Sociale	Comunică în limita competențelor funcționale despre lipsa de obiecții și propuneri.	
Ministerul Justiției	Propuneri Atenționăm că, în condițiile alin. (1) al art. 21 se instituie alocații lunare de stat pentru merite deosebite față de stat după cum urmează: a) alocație lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat (în continuare – alocație nominală); b) alocație lunară pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-	Nu se acceptă. Informăm că, potrivit notei informative la (secțiunea 4. <i>Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi</i>) la proiectul de lege privind modificarea și completarea Legii nr.

mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare” (în continuare – alocație pentru merite deosebite). În redacția actuală a alin. (4) din Lege, autorul proiectului nu face distincție între subiecții beneficiari de alocații lunare de stat pentru merite deosebite față de stat care sunt stabiliți cu traiul permanent peste hotarele Republicii Moldova. Astfel, atenționăm că, norma propusă este ambiguă în raport cu soția/soțul, cetățeni ai Republicii Moldova, a/al persoanei decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau ordinul „Ștefan cel Mare” cu care, la data decesului acesteia, s-a aflat în relații de căsătorie sau mama/tatăl, cetățeni ai Republicii Moldova, a/al persoanei decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau ordinul „Ștefan cel Mare”, stabilite cu traiul permanent peste hotarele Republicii Moldova. Or, prin indicarea sintagmei „alocație nominală” autorii proiectului exclud subiecții menționați la alin. (3), art. 21 din Legea nr. 190/2003 fapt care reprezintă un tratament deosebit a acestora și care nu este argumentat în nota informativă.

În context, recomandăm revizuirea proiectului în scopul redării unor clarități normelor supuse modificărilor, pentru a evita interpretările neuniforme.

190/2003 cu privire la veterani, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă nr. 526 din 18 decembrie 2020 și adoptat prin Legea nr. 32 din 18.03.2021. Prezentul proiect de lege propune:

Dreptul la alocația pentru merite deosebite al *persoanelor decorate cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare”*, stabilite la trai permanent peste hotarele Republicii Moldova.”. Astfel, în cazul persoanelor decorate *nominal* cu distincții de stat se acordă *alocații nominale*.

Totodată, în avizul său nr. CJ-06 nr. 25 din 04.02.2021 la proiectul de lege înaintat cu titlu de inițiativă legislativă nr. 526/2020, adoptat ulterior prin Legea nr. 32/2021, Comisia juridică, numiri și imunități stipulează că: „*Autorul propune ca persoanele decorate cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare”, stabilite la trai permanent peste hotarele țării, să beneficieze de alocații nominale, instituite prin art. 21 din Legea nr. 190/2003.*”.

De asemenea, potrivit scrisorii nr. CPS-05 nr. 39 din 14.05.2021 a Comisiei protecție socială, sănătate și familie., Alin. (4), art. 21 al Legii stipulează, clar, că este vorba de persoanele decorate cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare”, adică, este vorba de alocația prevăzută la alin. (1), lit. a)” (*copia scrisorii se anexează*).

În contextul celor menționate, reieșind din faptul că prezentul proiect este elaborat în scopul executării prevederilor Legii nr. 32/2021 pentru modificarea Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani, ținând cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ, care a fost adoptat prin Legea nr. 32/2021, recomandarea înaintată în expertiza

		<p>Ministerului Justiției nu poate fi acceptată. Totodată, aceasta duce la cheltuieli suplimentare din bugetul de stat, iar potrivit art. 131 alin. (6) din Constituție, nici o cheltuielă bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.</p>
DUPĂ AVIZARE/EXPERTIZARE REPETATĂ		
Ministerul Apărării	Comunică despre lipsa de obiecții pe marginea proiectului nominalizat.	
Ministerul Afacerilor Interne	Informează despre lipsa propunerilor și obiecțiilor.	
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Comunică lipsa de obiecții, reiterând astfel poziția MAEIE expusă prin avizul nr. DI/3/041-8103 din 24 august 2021	
Ministerul Justiției	Propunere (recomandare)	
	<p>Reiterăm că, în condițiile alin. (1) al art. 21 se instituie alocații lunare de stat pentru merite deosebite față de stat după cum urmează: a) alocație lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat (în continuare – alocație nominală); b) alocație lunară pentru merite deosebite față de stat pentru soția/soțul sau mama/tatăl persoanelor decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau cu ordinul „Ștefan cel Mare” (în continuare – alocație pentru merite deosebite). În redacția actuală a alin. (4) din Lege, autorul proiectului nu face distincție între subiecții beneficiari de alocații lunare de stat pentru merite deosebite față de stat care sunt stabiliți cu traiul permanent peste hotarele Republicii Moldova. Astfel, atenționăm că, norma propusă este ambiguă în raport cu soția/soțul, cetățeni ai Republicii Moldova, a/al persoanei decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau ordinul „Ștefan cel Mare” cu care, la data decesului acesteia, s-a aflat în relații de căsătorie sau mama/tatăl, cetățeni ai Republicii Moldova, a/al persoanei decorate post-mortem cu „Ordinul Republicii” sau ordinul „Ștefan cel Mare”, stabilite cu traiul permanent peste hotarele Republicii Moldova. Or, prin indicarea sintagmei „alocație nominală” autorii proiectului exclud subiecții menționați la alin. (3), art. 21 din Legea nr. 190/2003 fapt care reprezintă un tratament deosebit a acestora și care nu este argumentat în nota informativă.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Argumentele de rigoare au fost reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la prezentul proiect, care a fost expediată ministerelor și instituțiilor interesate în proces de avizare repetată.</p> <p>De menționat că potrivit art. 71 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, <i>la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.</i></p> <p>În acest context, la baza identificării categoriei de beneficiari, pentru care prin Legea nr. 32/2021 a fost adoptată norma respectivă, a fost inclusiv conținutul notei informative la proiectul de lege, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă nr. 526/2021 (adoptată ulterior prin Legea nr. 32/2021).</p> <p>Totodată, în scopul definitivării prezentului proiect, în contextul propunerilor înaintate de către</p>

	<p>În context, recomandăm revizuirea proiectului în scopul redării unor clarități normelor supuse modificărilor, pentru a evita interpretările neuniforme și a unor tratamente diferențiate în cercul subiecților decorați cu ordine pentru merite deosebite.</p>	<p>Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție, care necesită mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, în conformitate cu art. 39 alin (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la data de 26.10.2021, Ministerul a organizat o ședință de lucru pentru a identifica soluții în acest sens cu participarea reprezentanților instituțiilor interesate.</p> <p>Urmare a ședinței de lucru, proiectul vizat a fost revizuit prin prisma propunerilor înaintate.</p> <p>Totodată, reieșind din faptul că implementarea prezentului proiect necesită alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, iar potrivit art. 17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, „pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget”, se propune intrarea în vigoare a prezentului proiect din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p>
<p>Cancelarie de Stat</p>	<p>Propuneri (recomandări) Comunicăm despre susținerea acestuia, fără obiecții și propuneri. Totodată, redacțional în textul proiectului de lege se impune numerotarea corectă a alineatelor, la articolul III.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Casa Națională de Asigurări Sociale Centrul Național Anticorupție</p>	<p>Comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.</p> <p>Obiecții</p>	

Proiectul promoveaza interesele persoanelor decorate cu „Ordinul Republicii Moldova” și cu ordinul „Ștefan cel Mare”, beneficiari de pensie sau alocație socială de stat, inclusiv în alte state, de a dispune de dreptul la alocație nominală indiferent de faptul dacă au sau nu domiciliu în Republica Moldova, ceea ce este conform interesului public. Cu toate acestea, proiectul riscă să prejudicieze interesele altor categorii de beneficiari de pensii și alocații sociale de stat, inclusiv în alte state, precum sunt: - persoanele decorate cu distincții de stat în temeiul Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova; - persoanele decorate cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalente cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.533/1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S..

Prin urmare, în formula propusă de autor, proiectul limiteaza dreptul persoanelor decorate cu distincții de stat, alte decât „Ordinul Republicii Moldova” sau ordinul „Ștefan cel Mare”, conferite în semn de recunoștință și apreciere a meritelor, la acordarea alocației nominale, aducând astfel atingere dreptului la asistență și protecție socială. Acest fapt contravine art. 46 și 47 în coroborare cu art.16 și 54 din Constituția Republicii Moldova, cât și art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Proiectul va impune alocarea unor mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, iar ca urmare mijloacele financiare urmeaza sa fie identificabile si disponibile pentru a putea fi alocate/realocate. În acest sens, examinând conținutul notei informative, se atestă o argumentare economico-financiară insuficientă, autorul nu a precizat disponibilitatea mijloacelor financiare necesare în bugetul de stat or va fi necesar alocarea mijloacelor financiare, deși proiectul de lege expertizat va avea un impact bugetar, fapt ce contravine exigențelor prevederilor legislative ce reglementează obligativitatea efectuării studiului de impact financiar stabilite în art. 16-17 din Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, art. 34 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 privind actele legislative și Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art. 131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, care trebuie respectate în cazul proiectelor de acte legislative cu impact financiar asupra bugetului de stat.

Se acceptă parțial.

În scopul definitivării prezentului proiect, în contextul propunerilor înaintate de către Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție, care necesită mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, în conformitate cu art. 39 alin (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la data de 26.10.2021, Ministerul a organizat o ședință de lucru pentru a identifica soluții în acest sens cu participarea reprezentanților instituțiilor interesate.

Urmare a ședinței de lucru, proiectul vizat a fost revizuit prin prisma propunerilor înaintate.

Nota informativă la proiect a fost completată cu calculele necesare cu privire la mijloacele financiare necesare pentru implementarea prezentului proiect, reieșind din informațiile disponibile la Casa Națională de Asigurări Sociale.

	<p>Pentru a asigura punerea în aplicare a deciziei care are un impact bugetar, se atestă necesitatea completării notei informative cu fundamentarea economico-financiară în conformitate cu art. 30 lit. e) al Legii nr.100/2017. Or, în lipsa unei argumentări economico-financiare pertinente, reglementările propuse nu vor avea finalitatea scontată a scopului propus de proiect.</p> <p>Totodată, proiectul conține factori și riscuri de corupție, iar pentru interpretarea și aplicarea eficientă a normelor propuse, este necesară revizuirea și excluderea unor norme potențial coruptibile reflectate în raportul de expertiză anticorupție.</p>	
	<p>Propuneri (recomandări)</p> <p>Se recomandă următorul cuprins pentru art. 21 alin. (4) din proiect: „Au dreptul la alocație nominală cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat în temeiul Legii nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova sau decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S. echivalate cu distincțiile de stat ale Republicii Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 533/1995 cu privire la drepturile cetățenilor Republicii Moldova decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., beneficiari de pensie sau alocație socială de stat, inclusiv în alte state, indiferent de faptul dacă au sau nu domiciliu în Republica Moldova.”</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În scopul definitivării prezentului proiect, în contextul propunerilor înaintate de către Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție, care necesită mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, în conformitate cu art. 39 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la data de 26.10.2021, Ministerul a organizat o ședință de lucru pentru a identifica soluții în acest sens cu participarea reprezentanților instituțiilor interesate.</p> <p>Urmare a ședinței de lucru, proiectul vizat a fost revizuit prin prisma propunerilor înaintate.</p>
<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale</p>	<p>Deoarece în proiect se operează modificări doar în articolul 21 al Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani, denumirea proiectului a fost modificată din „pentru modificarea Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani” în „pentru modificarea articolului 21 din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani”.</p> <p style="text-align: center;">DUPĂ A TREIA AVIZARE/EXPERTIZARE REPETATĂ</p>	
<p>Ministerul Finanțelor</p>	<p>În limita competențelor funcționale, comunică susținerea acestuia. Totodată, menționăm că cheltuielile pentru implementarea proiectului de lege în cauză, urmează a fi acoperite din contul mijloacelor financiare prevăzute în bugetul pentru anul 2022.</p>	<p>Se acceptă.</p>

Ministerul Justiției	<p>Propuneri (recomandări)</p> <p>Propunerile formulate de către Ministerul Justiției în cadrul procedurii de expertiză juridică au fost luate în considerare la defnitivarea proiectului în cauză.</p> <p>Totodată, în conformitate cu normele de tehnică legislativă, menționăm că la amendamentul pentru alineatul (4) textul „Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 84-86, art. 392)” se va exclude ca fiind excedent.</p>	Se acceptă.
Casa Națională de Asigurări Sociale	În limitele competenței sale funcționale comunică despre lipsa de obiecții și propuneri.	
Centrul Național Anticorupție	În normele formulate prin proiectul supus expertizei anticorupție n-au fost identificați careva factori și riscuri de corupție.	

MINISTRU

Marcel SPATARI